

Betänkandet Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 4 april 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Socialdepartementet har remitterat betänkandet *Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)* till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Betänkandet lyfter fram att kvalitetsbrister identifierats inom äldreomsorgen, bland annat av Inspektionen för vård- och omsorg (IVO) och Coronakommissionen i samband med pandemin. Vissa brister i kvaliteten kan kopplas till att medarbetarna inte har haft tillräckliga kunskaper i svenska för att klara av alla arbetsuppgifter.

Utredningen föreslår att arbetsgivare ska säkerställa att personalen har en kunskapsnivå i svenska som är tillräcklig för att klara de moment och den kommunikation som ingår i arbetet. Den nivå som utredningen föreslår är B2 enligt Gemensam europeisk referensram för språk (GERS). Det är en något högre nivå än svenska som andraspråk 1, (SVA 1) som är den nivå som staden har fastställt att alla medarbetare i äldreomsorgen ska ha. Nivån ska ses som ett strävansmål och ska gälla alla medarbetare i äldreomsorgen.

Vidare i utredningen betonas vikten av att förbättra utbildning och fortbildning för att säkerställa nödvändiga språkkunskaper. Samverkan mellan olika aktörer som vårdgivare, utbildningsinstitutioner och arbetsgivare är en viktig del av arbetet för att och säkerställa att språkravet uppfylls. För att stödja arbetsgivare i att utveckla språkutvecklande arbetsplatser och ge personalen möjlighet att studera svenska på arbetstid föreslår utredningen ett stadsbidrag kallat svenskalyftet.

Utredningen betonar behovet av systematiskt och långsiktigt språkutvecklingsarbete med arbetsgivare som bör etablera fortlöpande arbete med bland annat aktiva språkombud och ledarskap som främjar språkstödande insatser samt verksamhetsförlagt stöd i svenska. Nyanställda ska ha relevanta språkkunskaper och förutsättningar för att klara eventuella kompletterande kurser i svenska och omvårdnad. Utredningen föreslår också att medarbetare bör ges möjlighet att slutföra SFI och SVA-studier, och att Skolverket tar fram utbildning i kommunikation för äldreomsorgens personal.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, äldre-nämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att utredningens förslag innebär att ett stort ansvar läggs på arbetsgivarna samtidigt som uppgifterna kan innebära svåra avvägningar. Avgörande är därför att såväl stöd som resurser avsätts för genomförande av den föreslagna ambitionshöjningen. Av de ökade kraven på språknivå följer även ökade krav på det språkutvecklande arbetet. Det innebär bland annat utveckling av processer och rutiner, löpande bedömning och uppföljning av personalens språkförmåga. Det språkutvecklande arbetet för att nå de av utredningen föreslagna ökade kraven förväntas ske på arbetsplatsen. Stadsledningskontoret anser därför att den språkutvecklande verksamheten är att betrakta som en del av ambitionshöjningen och bör finansieras med permanenta statsbidrag i enlighet med finansieringsprincipen.

Arbetsmarknadsnämnden är positiv till utredningens bedömningar och förslag och anser att utredningen går i rätt riktning när den lyfter fram funktionell språkförmåga. Förslaget att nivån ska vara B2 är ett rimligt strävansmål även om det för många kommer att vara svårt att nå på grund av bland annat kort tidigare skolbakgrund.

Äldre-nämnden ställer sig positiv till utredningens förslag och ser behov av att införa språkrav och ett fortsatt långsiktigt arbete för att höja språknivån inom äldreomsorgen. Svenskalyftet är ett bra komplement till äldreomsorgslyftet som pågår till och med 2026 och är fortsatt en viktig insats för att öka antalet utbildade vårdbiträden, undersköterskor och specialistundersköterskor.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till att språkrav införs för personal inom äldreomsorgen, men anser att språkraven är högt satta och kan vara utmanande att möta i kombination med de svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens som nämnden redan ser.

Järva stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak positiv till förslagen som framkommer i betänkandet. Arbetsgivarens utbildningsansvar bör ej vara oändligt i utbildningslängd för att uppnå nivå B2 utan anställningen bör på något sätt kunna villkoras. All

utbildning som sker av befintlig personal är kostnadsdrivande då all arbetstid behöver vikarietäckas. Särskilt avsatta medel för språksatsningar kommer att behövas under flera år framåt.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd instämmer i att den språkliga kompetensen behöver öka inom verksamheterna och är positiv till föreslagen kunskapsnivå. Nämnden delar bilden av att bristen på personal inom verksamheterna innebär svårigheter att frigöra anställda för utbildningsinsatser. Att inom verksamheterna bedöma personalens språkkunskaper och identifiera behov av språkutvecklande insatser ställer stora krav på organisation och ledning.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Utredningen om språkrav i äldreomsorgen lyfter viktiga utmaningar som vi står inför. Vi delar bedömningen att medarbetarnas språkkunskaper är avgörande för kvaliteten i äldreomsorgen, men vi betonar vikten av ett långsiktigt och systematiskt arbete för att möta dessa utmaningar.

Den rödgröna majoriteten har redan vidtagit konkreta åtgärder för att stärka svenska språkkunskaperna bland medarbetarna i äldreomsorgen. Under den pågående mandatperioden har vi finansierat närmare tusen utbildningsplatser i svenska språket och avsatt cirka 52 miljoner kronor för detta ändamål.

Att införa ett språkrav på B2-nivå enligt GERS-skalan kan framstå som rimligt, men vi måste vara medvetna om att många som arbetar inom äldreomsorgen har en kortare skolbakgrund och begränsade möjligheter att nå denna nivå utan omfattande stöd. Det finns en risk att kravet skapar en ny barriär som slår hårdast mot utrikesfödda, istället för att stärka deras möjligheter att bidra till välfärden. Språkstöd och utbildning måste vara en självklarhet och inte betraktas som en belastning.

Vi ställer oss bakom utredningens idé om språkutvecklande arbetsplatser, men detta kräver en långsiktig och permanent finansiering. Att föreslå ett statsbidrag som endast gäller i sju år visar en brist på insikt om hur långsiktigt detta arbete är. Språkutveckling är en kontinuerlig process, och vi vill därför se permanenta resurser för språklyftet.

Vi ser även en risk att språkravet kan användas för att införa fler kontrollmekanismer inom välfärdssektorn. Det är rimligt att Socialstyrelsen och IVO följer upp språkravets efterlevnad, men vi måste säkerställa att detta inte leder till ökad byråkrati och ytterligare press på redan ansträngda verksamheter. Om kraven resulterar i en ökad administrativ börda för arbetsgivarna utan motsvarande stöd från regeringen, finns en risk att de istället begränsar möjligheten för vissa grupper att få anställning, snarare än att höja kvaliteten i omsorgen. Utredningens förslag innebär

att ett stort ansvar läggs på arbetsgivarna. Det är därför avgörande att tillräckligt stöd och resurser tilldelas för att genomföra den föreslagna ambitionshöjningen.

Språkinläring och utbildning måste vara en rättighet för arbetstagarna – inte ett verktyg för att sortera bort dem från välfärdssektorn. Vi i den rödgröna majoriteten strävar efter, men efterfrågar också från regeringen, en politik som garanterar att språkutveckling sker under trygga anställningsvillkor, med långsiktig finansiering och med arbetstagarnas behov i centrum.

Stockholm den 26 mars 2025

Torun Boucher

Bilaga

Betänkandet Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78), dnr KS 2024/1449-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Vi välkomnar Utredningen om språkrav för personal i äldreomsorgen, som en mycket lovvärd ambition att förbättra språkkunskaperna inom äldreomsorgen. Stockholms stad kan och bör vara en föregångskommun som inte passivt väntar på nationella initiativ. Ett språktest är ett viktigt verktyg för att bedöma och höja nivån på svenskkunskaperna hos medarbetarna i stadens verksamheter. Stockholms äldreomsorg borde gå i bräschen för att införa ett sådant test.

Ärendet

Bakgrunden till uppdraget är att tidigare utredningar uppmärksammat brister gällande språkkunskaperna hos äldreomsorgens personal och att IVO rapporterat om kvalitetsbrister avseende omsorgspersonalens språkliga kompetens.

Utredningen identifierar att språkproblemet i äldreomsorgen är en stor utmaning och föreslår flera åtgärder för att förbättra språknivån hos personalen inom äldreomsorgen för att säkerställa trygghet och kvalitet i omsorgstjänsten.

Utredningen har träffat företrädare för flera yrkesgrupper i både kommunal och privat regi som vittnar om utbredda språkproblem. Problemen är i olika grad allvarliga och tar sig olika uttryck men utredningen konstaterar att de finns över hela landet. Bristande språkförmåga hos omsorgspersonalen leder, enligt verksamhetsföreträdarna, bland annat till att beviljade insatser utförs fel – eller inte alls – att omsorgstagarnas rätt till delaktighet, trygghet och individanpassad omsorg äventyras, och att det uppstår patientsäkerhetsbrister. Språkproblemen uppges också påverka personalens arbetsmiljö på ett negativt sätt.

Utredningen syftar till att skapa en språknivå i äldreomsorgen som gör att alla medarbetare klarar samtliga moment som ingår i arbetet gällande kommunikation och dokumentation. Det kommer att förbättra tryggheten och kvaliteten i omsorgstjänsten.

Några förslag från utredningen är:

Införande av ett språkkrav i socialtjänstlagen

Utredningen föreslår att arbetsgivarna ska arbeta för att personalen har en kunskapsnivå i svenska som är relevant för de omsorgsinsatser som de genomför. Den föreslagna nivån är B2 enligt GERS, den gemensamma europeiska referensramen för språk. Detta innebär att personalen ska kunna kommunicera effektivt med de äldre och deras anhöriga, sina kollegor och andra kontakter som till exempel vårdgivare i Region Stockholm.

Socialstyrelsen har under arbetet med utredningen tagit fram material som underlättar bedömningen av språknivån i förhållande till Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor. Materialet kan användas för att chefer och medarbetare ska ha ett gemensamt diskussionsunderlag för bedömning av medarbetarens språknivå och kunna vara en grund för planering av fortsatt kompetensutveckling.

Förbättrad utbildning och fortbildning

Utredningen betonar vikten av att förbättra utbildningen och fortbildningen för personalen inom äldreomsorgen för att säkerställa att de har de nödvändiga språkkunskaperna. Den betonar också att insatserna behöver följas upp för att säkerställa att de ger effekt. För att effektivisera arbetet och säkerställa att språkkravet uppfylls, föreslår utredningen ett etablerat samverkansarbete mellan olika aktörer inom äldreomsorgen som till exempel externa vårdgivare, utbildningsinstitutioner och arbetsgivare.

Statsbidrag – svenskalyftet

Utredningen föreslår ett statsbidrag som kallas svenskalyftet som ska utformas på liknande sätt som äldreomsorgslyftet. Svenskalyftet innebär utökade möjligheter att erbjuda utbildning i svenska och ska också gå att användas av verksamheterna för att införa tid för att arbeta språkutvecklande på arbetsplatsen. Vilken typ av insatser det kan röra sig om bestämmer verksamheterna och deras verksamhetschefer själva utifrån egna behov. Det innebär att verksamheten kan arbeta med individuell kompetensutveckling i svenska och samtidigt arbeta på en generell nivå med kommunikation och språkstödjande arbetssätt.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, äldre- och barnnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Det finns stora utmaningar kring språknivån i äldreomsorgen och behov av långsiktigt och systematiskt arbete för att möta utmaningarna. Stadsledningskontoret välkomnar utredningen och dess förslag men vill i det följande lyfta några synpunkter på utredningens förslag inför det fortsatta arbetet.

Språkkrav i socialtjänstlagen

Stadsledningskontoret anser att ett språkkrav som baseras på funktionell språklig förmåga möter verksamheternas behov bättre än krav på betyg från en viss kurs. Den föreslagna nivån B2 enligt Gers-skalan är en högt ställd nivå men den bygger samtidigt på en bedömning av funktionell språklig kompetens som är relevant för arbetet i äldreomsorgen vilket gör nivån rimlig. Nivån kan vara svår att nå för de medarbetare som har en kortare skolbakgrund och därmed saknar andra relevanta kunskaper och färdigheter som behövs för att utveckla ett språk.

Stadsledningskontoret anser att det är bra att en språknivå fastställs och att det är realistiskt att det är ett strävansmål. Stadsledningskontoret ser dock en möjlig risk med att formuleringen *ska arbeta för* kan bli alltför vag och svårtolkad för verksamheterna. Det är därför viktigt att det stöd och den uppföljning som utredningen föreslår tydligt beskriver vad det kan innebära och vilka förväntningar som ställs.

Stadsledningskontoret håller med om att äldreomsorgens verksamheter bör ansvara för att bedöma medarbetarnas funktionella språkliga förmåga i förhållande till det arbete som ska utföras. Bedömning av formell språknivå utifrån betygsriterier och

ämnesper planer bör däremot vara en uppgift för lärare i svenska eller svenska som andraspråk. En lärares bedömning kan inte ersättas av till exempel tester av olika slag. Ett sådant ger inte en fullständig eller rättvisande bild av en persons språkförmåga. För bästa resultat bör därför verksamhet och pedagog samarbeta kring det språkutvecklande arbetet. Stadsledningskontoret ser ett behov av att pedagogisk kompetens blir en del av det operativa arbetet för att löpande och korrekt bedöma och utforma adekvata språkutvecklande insatser.

I utredningen läggs ett stort ansvar på arbetsgivaren. Ska det vara möjligt att nå intentionen i utredningen anser stadsledningskontoret att kraven och uppföljningen av skolsystemet och utbildningsanordnare inom välfärdens områden även behöver bli högre för att arbetsgivare ska kunna utgå från att en formell utbildningsnivå också speglar den funktionella språkliga förmågan.

Arbetsplatsen som språkutvecklande miljö

Språkutvecklande insatser behövs både i arbetet och som utbildning. Det är därför viktigt att fortsätta med kombinationsutbildningar i vård- och omsorg tillsammans med svenska samt göra det möjligt att fortsätta sin utbildning i svenska om den inte hinns klart inom kursens ramar. Stadsledningskontoret vill tydliggöra att språklýftet behöver pågå samtidigt som äldreomsorgslyftet som är fortsatt viktigt för att höja den grundläggande kompetensen bland vårdpersonal. Staden står inför stora behov av att rekrytera utbildad personal för att möta kommande kompetensförsörjningsbehov.

Det är också viktigt att organisera för språkutvecklande arbetssätt på arbetsplatsen. Här kan språkombud fylla en viktig roll i det systematiska och långsiktiga språkutvecklande arbetet. Stadsledningskontoret instämmer i att chefer behöver utbildning i språkutvecklande arbetssätt och att ytterligare språkombud och språkombudsutbildare behöver utbildas samt att stöd och vägledning för det språkutvecklande arbetet behöver tas fram.

Utredningen föreslår att Skolverket tar fram en utbildning i kommunikation för äldreomsorgens personal med stöd från Stockholms universitet. Stadsledningskontoret ser positivt på att ta fram språkkurser som är anpassade för arbete i äldreomsorgen.

Behov av förändringar i utbildningsinsatser

Stadsledningskontoret delar utredningens förslag om en kurs i språk och kommunikation som fortbildning för dem som saknar relevanta språkkunskaper för arbetet trots betyg i sve/sva 1 och en fullständig yrkesutbildning. Det är också rimligt att Skolverket blir den myndighet som ansvarar för att ta fram underlag för en sådan kurs tillsammans med Nationellt centrum för svenska som andraspråk och Socialstyrelsen. Kursen bör utgå från Socialstyrelsens stödmaterial Språkförmåga i äldreomsorgen – underlag för bedömning och utveckling för att bibehålla fokus på funktionell språklig kompetens.

Den kurs i språk och kommunikation som utredningen beskriver skulle även kunna vara en bra fortbildning för de medarbetare som ännu inte har ett formellt betyg i sve/sva1 men som har det som mål i sin kompetensutvecklings- och studieplan. Hur kursen skulle kunna förhålla sig till en kommande mer ändamålsenlig utbildning i svenska eller svenska som andraspråk bör utredas i den översyn som utredning lägger förslag om.

I väntan på en sådan översyn föreslår utredningen att Skolverket ska ta fram stöd för utbildningsanordnare att integrera innehållet i vård- och omsorgsämnen med sve/sva 1. Stödet ska syfta till att dagens vård- och omsorgselever i komvux ska få en undervisning i sva som motsvarar deras behov i så hög grad som möjligt. Det är angeläget att vända trenden så att inte fler lämnar utbildningen med otillräckliga språkkunskaper.

Stadens erfarenhet är att det finns utmaningar med att implementera ett integrerat arbetssätt i undervisningen. Ett stöd för att arbeta mer integrerat behöver därför konkret visa på vilka sätt lärare ska arbeta för att uppnå syftet och ge exempel på hur arbetssätt kan utvecklas. I ämnesbetygsreformen som börjar tillämpas den 1 juli 2025 är intentionen att det centrala innehållet kan viktas så att betoning läggs på vissa delar utifrån begreppet väsentliga kunskaper. Exempelvis skulle det kunna innebära att undervisningen utgår från behoven i arbetet. Det skulle kunna innebära att mindre fokus läggs på delar i ämnesplanen som rör analys av skönlitterära texter till förmån för fördjupad muntlig och skriftlig framställning eller språkinlärrarstrategier. Med ett sådant förhållningssätt kan en integrering bli mer funktionell och ändamålsenlig och vara av större relevans för eleverna utan att göra avkall på kunskapsnivån för ämnesnivån.

Stadsledningskontoret delar utredningens uppfattning om att förordningsändringen kring statsbidraget för regional yrkesinriktad vuxenutbildning är olycklig. I dagsläget är det dock få elever på de integrerade utbildningar som når gymnasial nivå inom ramen för sin yrkesutbildning på komvux så påverkan bedöms inte bli särskilt stor.

Ett svenskalyft

Utredningen framhåller att situationen med många språksvaga medarbetare beror på bland annat det svåra rekryteringsläget. Utredningen föreslår ett tidsbegränsat statsbidrag om sju år. Stadsledningskontoret menar att ett statsbidrag är bra men ser samtidigt risker med tidsbegränsningen då behoven av insatser mycket väl kan kvarstå efter sju år. Stadsledningskontoret förordar därför att statsbidraget inte begränsas i tid men kan avvecklas när uppföljning visar att behoven är tillgodosedda.

Stadsledningskontoret menar att statsbidraget ska kunna användas för studier på alla nivåer och alla studieformer, även sfi och kombinationsutbildningar. Det måste också vara möjligt att få fortsätta med utbildning i svenska om man inte hinner klart med de uppsatta målen inom yrkesutbildningens ramar. Det är viktigt att de utbildningar som ges till individen är på rätt nivå för att ge de effekter som eftersträvas. För att ta reda

på var en medarbetares språkliga nivå befinner sig bör svenskalyftet även kunna användas för orienteringskurser eller inledande kartläggning inför ansökan till utbildning. Målsättningen måste vara att alla ska lyckas med sin utbildning och då är en kartläggning av befintliga kunskaper och utbildningsbehov grundläggande.

Stadsledningskontoret vill också lyfta frågan om behovet av utbildning generellt. Många av de anställda i äldreomsorgen eller studerande på vård- och omsorgsutbildningarna i komvux har en kort skolbakgrund bakom sig och i flera fall från ett skolsystem som skiljer sig från det svenska. Det innebär att de kan sakna grundläggande färdigheter i läsning och skrivning men också andra förmågor som en person tillägnar sig genom att delta i utbildningssystemet i Sverige. Det kan till exempel handla om studieteknik och strategier för lärande men också grundläggande kunskaper i samhälls- och naturorienterade ämnen och matematik.

Därtill är det ofta en utmaning för verksamheter att kunna låta medarbetare delta i fortbildningsinsatser eftersom det kan vara svårt med vikarier. Att förlägga insatser för lärande och språkutveckling på arbetsplatsen bör därför underlätta planering för den personal som ska delta när medarbetarna kan fortsätta arbeta samtidigt. Ett svenskalyft som fokuserar på språkinläring bör fortsatt komplettera det pågående äldreomsorgslyftet. Det senare stärker möjligheterna för medarbetare att komplettera med utbildning i vård- och omsorgskurser och fyller en viktig funktion för stärkt kvalitet i äldreomsorgen.

Uppföljning och bedömning

Utredningen föreslår att Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska följa upp språkravets efterlevnad och äldres uppfattningar om personalens kommunikativa förmåga. Stadsledningskontoret ser också möjligheter att följa upp verksamheternas arbete med språkstödande arbetssätt och undervisning i svenska genom kvalitetsobservationer och inspektioner.

Utredningen föreslår en rad myndighetsuppdrag som syftar till att på olika sätt följa upp och utvärdera språkravet. Att ge flera olika myndigheter ansvar att följa upp olika delar och aspekter riskerar att skapa en otydlighet. Stadsledningskontoret vill lyfta att en sådan ordning kan innebära en potentiellt stor arbetsinsats för uppgiftslämnaren såväl kring vilka uppgifter som ska lämnas in till vilken myndighet och när som på vilket sätt, finns uppgifter till exempel i system eller krävs manuell hantering.

Sammantaget vill stadsledningskontoret lyfta att utredningens förslag innebär att ett stort ansvar läggs på arbetsgivarna samtidigt som uppgifterna kan innebära svåra avvägningar. Avgörande är därför att såväl stöd som resurser avsätts för genomförande av den föreslagna ambitionshöjningen. Av de ökade kraven på språknivå följer även ökade krav på det språkutvecklande arbetet. Det innebär bland annat utveckling av processer och rutiner, löpande bedömning och uppföljning av personalens språkförmåga. Det språkutvecklande arbetet för att nå de av utredningen

föreslagna ökade kraven förväntas ske på arbetsplatsen. Stadsledningskontoret menar därför att den språkutvecklande verksamheten är att betrakta som en del av ambitionshöjningen och bör finansieras med permanenta statsbidrag i enlighet med finansieringsprincipen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen besvarar remissen med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 februari 2025 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen tycker att utredningen lämnar relevanta förslag som förhåller sig väl till den verksamhet som de ska tillämpas i.

Språkrav i socialtjänstlagen

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att ett språkrav som baseras på funktionell språklig förmåga möter verksamheternas behov bättre än krav på betyg från en viss kurs. Den föreslagna nivån B2 enligt Gers-skalan är en högt ställd nivå men den bygger samtidigt på en bedömning av funktionell språklig kompetens som är relevant för arbetet i äldreomsorgen vilket gör nivån rimlig. Flera sakkunniga som arbetsmarknadsförvaltningen arbetar med anser att nivån kan vara svår att nå för de medarbetare som har en kortare skolbakgrund och därmed saknar andra relevanta kunskaper och färdigheter som behövs för att utveckla ett språk. Det har vi sett när vi utbildar medarbetare från äldreomsorgen inom bland annat språklyftet och i projektet Kompetensförsörjning i äldreomsorgen.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser en möjlig risk med att formuleringen *ska arbeta för* kan bli alltför vag och svårtolkad för verksamheterna. Det är därför viktigt att det stöd och den uppföljning som utredningen föreslår tydligt beskriver vad det kan innebära och vilka förväntningar som ställs. Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens uppfattning om att språkutveckling kräver ett systematiskt, fortlöpande och långsiktigt arbete för att nå en hållbar språknivå. Samtidigt är det ett nytt och ovant arbetsområde för många verksamheter inom äldreomsorgen vilket gör behovet av tydligt stöd och handledning ännu större. Det språkutvecklande arbetet bör också vara en del av verksamheternas kompetensutvecklingsplan.

Arbetsmarknadsförvaltningen håller med om att äldreomsorgens verksamheter bör ansvara för att bedöma medarbetarnas funktionella språkliga förmåga i förhållande till det arbete som ska utföras. Bedömning av formell språknivå utifrån betygskriterier och ämnesplaner bör däremot vara en uppgift för lärare i svenska eller svenska som

andraspråk. En lärares bedömning kan inte ersättas av till exempel tester av olika slag. Ett sådant ger inte en fullständig eller rättvisande bild av en persons språkförmåga. För bästa resultat bör därför verksamhet och pedagog samarbeta kring det språkutvecklande arbetet. Arbetsmarknadsförvaltningen ser ett behov av att pedagogisk kompetens blir en naturlig del av det operativa arbetet för att löpande och korrekt bedöma och utforma adekvata språkutvecklande insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen tycker att utredningens uppdrag till flera olika myndigheter att genomföra uppföljningen av språkkravets olika delar och aspekter är otydligt.

Arbetsplatsen som språkutvecklande miljö

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens inställning om att språkutvecklande insatser behövs både i arbetet och som utbildning. För att nå framgång behöver arbetet initieras och drivas av en chef med engagemang och viss kunskap om språkinläring för vuxna men som också ger tydliga signaler till alla sina medarbetare om vikten av språkutvecklande arbetssätt. I många fall behövs ett aktivt chefsstöd för att bygga upp de kunskaper som saknas, något som förvaltningen också sett genom det lokala samarbetet med äldreomsorgen under flera år.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bild av språkombud som en lämplig funktion att driva och genomföra stora delar av det språkutvecklande arbetet. Dock ser vi en nedåtgående trend i antalet anmälningar till språkombudsutbildningarna inför våren 2025, troligen på grund av att utbildningen numera innebär en kostnad för verksamheten. Med för få aktiva språkombud i verksamheten blir det alltför osäkert att förlita sig på den rollen.

Behov av förändringar i utbildningsinsatser

Arbetsmarknadsförvaltningen tillstyrker förslaget om en kurs i språk och kommunikation som fortbildning för dem som saknar relevanta språkkunskaper för arbetet trots betyg i sve/sva 1 och en fullständig yrkesutbildning. Det är också rimligt att Skolverket blir den myndighet som ansvarar för att ta fram underlag för en sådan kurs tillsammans med Nationellt centrum för svenska som andraspråk och Socialstyrelsen. Arbetsmarknadsförvaltningen håller med om att kursen bör utgå från Socialstyrelsens stödmaterial Språkförmåga i äldreomsorgen – underlag för bedömning och utveckling för att bibehålla fokus på funktionell språklig kompetens.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att den kurs i språk och kommunikation som utredningen beskriver även skulle kunna vara en bra fortbildning för de medarbetare som ännu inte har ett formellt betyg i sve/sva 1 men som har det som mål i sin kompetensutvecklings- och studieplan. Hur kursen skulle kunna förhålla sig till en kommande mer ändamålsenlig utbildning i svenska eller svenska som andraspråk bör utredas i den översyn som utredning lägger förslag om.

I väntan på en sådan översyn föreslår utredningen att Skolverket ska ta fram stöd för utbildningsanordnare att integrera innehållet i vård- och omsorgsämnena med sve/sva 1. Stödet ska syfta till att dagens vård- och omsorgselever i komvux ska få en undervisning i sva som motsvarar deras behov i så hög grad som möjligt.

Arbetsmarknadsförvaltningen håller med om att det är angeläget att vända trenden så att inte fler lämnar utbildningen med otillräckliga språkkunskaper.

Arbetsmarknadsförvaltningens erfarenheter är att det fortfarande finns utmaningar med att implementera ett integrerat arbetssätt i undervisningen. Ett stöd för att arbeta mer integrerat behöver därför konkret visa på vilka sätt lärare ska arbeta för att uppnå syftet och ge exempel på hur arbetssätt kan utvecklas. I ämnesbetygsreformen som börjar tillämpas den 1 juli 2025 är intentionen att det centrala innehållet kan viktas så att betoning läggs på vissa delar utifrån begreppet *väsentliga kunskaper*. Skolverket använder begreppet om de tyngdpunkter i ämnet som betonas i syftet eller som kan kopplas till många och bärande delar av det centrala innehållet. I gengäld kan andra punkter få lite mindre utrymme i undervisningen då de inte är lika väsentliga. Exempelvis skulle det kunna innebära att undervisningen utgår från behoven i arbetet och lägger lite mindre fokus på delarna i ämnesplanen som rör analys av skönlitterära texter eller en översikt över de litterära epokerna och istället fördjupar muntlig och skriftlig framställning eller språkinlärastrategier. Med ett sådant förhållningssätt ser vi att en integrering kan bli mer funktionell och ändamålsenlig och vara av större relevans för eleverna utan att göra avkall på kunskapsnivån för ämnesnivån.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens uppfattning om att förordningsändringen kring statsbidraget för regional yrkesinriktad vuxenutbildning är olycklig. I dagsläget är det dock få elever på de integrerade utbildningar som når gymnasial nivå inom ramen för sin yrkesutbildning på komvux så påverkan bedöms inte bli särskilt stor.

Ett svenskalyft

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att ett statsbidrag för fortsatt utbildning i svenska är bra. Det är viktigt att de utbildningar som ges till individen är på rätt nivå för att ge de effekter som eftersträvas. För att ta reda på var en medarbetares språkliga nivå befinner sig bör svenskalyftet även kunna användas för orienteringskurser eller inledande kartläggning inför ansökan till utbildning. Målsättningen måste vara att alla ska lyckas med sin utbildning och då är en kartläggning av befintliga kunskaper och utbildningsbehov grundläggande.

Arbetsmarknadsförvaltningen menar att statsbidraget ska kunna användas för studier på alla nivåer och alla studieformer, även sfi och kombinationsutbildningar. Det måste också vara möjligt att få fortsätta med utbildning i svenska om man inte hinner klart med de uppsatta målen inom yrkesutbildningens ramar.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill också lyfta frågan om behovet av utbildning generellt. Många av de anställda i äldreomsorgen eller studerande på vård- och omsorgsutbildningarna i komvux har en kort skolbakgrund bakom sig och i flera fall från ett skolsystem som skiljer sig från det svenska. Det innebär att de kan sakna grundläggande färdigheter i läsning och skrivning men också andra förmågor som en person tillägnar sig genom att delta i utbildningssystemet i Sverige. Det kan till exempel handla om studieteknik och strategier för lärande men också grundläggande kunskaper i samhälls- och naturorienterande ämnen och matematik.

Ett svenskalyft måste också vara långsiktigt och ge vuxenutbildningen och äldreomsorgen förutsättningar att planera insatser som blir hållbara över tid. Det är ofta en utmaning för verksamheter att kunna låta medarbetare delta i fortbildningsinsatser eftersom det kan vara svårt med vikarier. Att förlägga insatser för lärande och språkutveckling på arbetsplatsen bör därför underlätta planering för den personal som ska delta när medarbetarna kan fortsätta arbeta samtidigt.

Ett svenskalyft som fokuserar på språkinläring bör fortsatt komplettera det pågående äldreomsorgslyftet. Det senare stärker möjligheterna för medarbetare att komplettera med utbildning i vård- och omsorgskurser och fyller en viktig funktion för stärkt kvalitet i äldreomsorgen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 februari 2025 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen gällande språkrav i äldreomsorgen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD) och Rosie Rothstein (L) se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Hugo Laigar (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Malin Frick (C), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens ställer sig positiv till utredningens förslag. Det finns stora utmaningar kring språknivån i äldreomsorgen och behov av långsiktigt och systematiskt arbete för att komma till rätta med utmaningarna.

Utredningen föreslår att arbetsgivare ska säkerställa att omsorgspersonalen har relevanta kunskaper i svenska språket. De har definierat nivån B2 enligt GERS som den nivå som arbetsgivaren ska eftersträva att alla medarbetare i äldreomsorgen ska uppnå. För att fastställa detta kommer en ny regel i socialtjänstförordningen att tas fram (2001:937). Den språknivå som staden har fastställt för äldreomsorgen är svenska som andraspråk 1, SVA 1 och utredningens förslag på B2 nivå i Gersskalan ligger högre än stadens nivå. Utredningen föreslår att arbetsgivarna ska sträva efter att alla som arbetar i äldreomsorgen uppfyller den nivån.

Förvaltningen anser att det är bra att en språknivå fastställs och att det är realistiskt att det är ett strävansmål och att det kommer, för vissa medarbetare, att ta tid att komma upp till den nivån men att insatserna ska inriktas på att samtliga medarbetare når det målet utifrån individuella studieplaner. För att språknivån ska bevaras på en hög nivå ska också arbetsgivaren etablera ett systematiskt, fortlöpande och långsiktigt språkutvecklingsarbete med aktiva språkombud och ledarskap som främjar språkstödjande insatser. De medarbetare som anställs ska ha relevanta

språkkunskaper och ha förutsättningar, det vill säga någon form av grundläggande utbildning, som gör att de kan klara eventuella kompletterande kurser i svenska och omvårdnad.

Utredningen föreslår att Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska följa upp språkravets efterlevnad och äldres uppfattningar om personalens kommunikativa förmåga. Förvaltningen ser också möjligheter att följa upp verksamheternas arbete med språkstödande arbetssätt och undervisning i svenska genom kvalitetsobservationer och inspektioner.

Vidare föreslår utredningen att medarbetare bör ges möjlighet att slutföra studier i Svenska som andraspråk och i Svenska för invandrare. Med detta föreslås även att inrätta ett statsbidrag kallat svenskalyftet för att finansiera språkutbildningar. Förvaltningen ser ett stort behov av ett statsbidrag för undervisning i svenska. Det är många medarbetare som har en yrkesutbildning som behöver bättra på sin kunskap och höja sina betyg i svenska.

Det är också viktigt att fortsätta med kombinationsutbildningar i vård- och omsorg tillsammans med svenska och att det är möjligt att få fortsätta sin utbildning i svenska även om man inte hinner klart inom kursens ramar. Förvaltningen vill tydliggöra att språklyftet behöver pågå samtidigt som äldreomsorgslyftet som är fortsatt viktigt för att höja den grundläggande kompetensen bland vårdpersonal. Staden står inför stora behov av att rekrytera utbildad personal för att möta kommande kompetensförsörjningsbehov.

Utredningen föreslår att Skolverket tar fram en utbildning i kommunikation för äldreomsorgens personal med stöd från Stockholms universitet. Förvaltningen ser positivt på att ta fram språkkurser som är anpassade för arbete i äldreomsorgen.

Samverkan mellan arbetsgivare, utbildningsanordnare och är viktigt för att etablera goda förutsättningar för språkstödande arbete och undervisning i svenska. Det är också något som utredningen tar upp.

Utredningen lägger även stort ansvar på arbetsplatserna för det språkutvecklande arbetet och där behöver också samverkan vara stark för att verksamheten ska kunna förmedla vilket stöd som behövs och arbetsmarknadsförvaltningen ska kunna ta fram metoder och förslag på hur stödet kan anpassas efter verksamhetens behov. Förvaltningen ser positivt på det förslaget och har goda erfarenheter av ett mångårigt och väl fungerande samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen gällande kombinationsutbildningar med vård och svenska och även kurser i svenska för invandrare, SFI och i svenska som andraspråk, SVA.

Sedan 2020 har förvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen samarbetat för att utveckla arbetsplatsförlagt lärande i svenska i kombination med stöd till språkombud och utbildning för chefer i språkstödande arbetssätt.

Arbetsmarknadsförvaltningen har även, i projekt finansierat av Europeiska socialfonden analyserat betyg, drivit orienteringskurser där medarbetarnas språkliga

nivå har kartlagts och utifrån den nivå tagit fram individuella studieplaner vilket har skapat goda möjligheter till lärande utifrån vars och ens behov och förutsättningar.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen gällande språkrav i äldreomsorgen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari 2025 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen har tagit del av remissen och ställer sig positiv till att språkrav införs för personal inom äldreomsorgen.

Språkraven är högt satta och kan vara utmanande att möta i kombination med de svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens som förvaltningen redan ser. Därför ser förvaltningen positivt på att det även fortsättningsvis kommer att vara möjligt att anställa personer som inte uppnår nivå B2 för att klara kompetensförsörjningen, under förutsättning att den anställda personalen ges kompetensutveckling till att klara språkraven. Samtidigt ser stadsdelsförvaltningen att det är positivt att kraven skärps, inte minst för en ökad patientsäkerhet.

Stadsdelsförvaltningen har över tid sett att det inte är ovanligt att medarbetare som har genomgått kurser i svenska som andra språk inte har de språkkunskaper som de borde ha enligt betygskriterierna efter genomgången utbildning. Därför ställer sig förvaltningen positiv till att utredningen föreslår att en översyn över hur vård- och omsorgselever i Komvux kan ges en mer ändamålsenlig utbildning i svenska språket.

Redan i dag genomför förvaltningen en rad åtgärder för att höja svenskkunskaperna för personalen i äldreomsorgen. Exempelvis har flera medarbetare tagit del av utbildningar genom äldreomsorgslyftet. Språkombud finns i några verksamheter i syfte att stötta kollegor i frågor som gäller språkutveckling, till exempel vid dokumentation, telefonsamtal med mera.

Vid nyrekrytering av undersköterskor har verksamheterna även börjat använda arbetsprover för att säkerställa att personer med rätt språkkompetens anställs.

Samtidigt som det kan vara en utmaning för såväl brukare som personal när alla inte behärskar svenska språket fullt ut visar 2024 års resultat av brukarundersökning, Vad tycker de äldre om äldreomsorgen, att brukarna anser att personalen pratar och förstår svenska tillräckligt bra för att brukare och personal ska förstå varandra. Bland de brukare i Bromma som har hemtjänst anser 86 procent av de svarande att personalen pratar och förstår svenska tillräckligt bra. Detta kan jämföras med det totala resultat

för Stockholms stad som uppgår till 84 procent, och resultatet för hela riket som uppgår till 87 procent.

Bland Brommas äldre i vård- och omsorgsboende anser 83 procent av de svarande att personalen pratar och förstår svenska tillräckligt bra. Vilket kan jämföras med resultaten för Stockholms stad som uppgår till 80 procent och resultatet för hela riket som uppgår till 81 procent.

Mot bakgrund av detta ställer sig stadsdelsförvaltningen positiva till utredningen om ett språkrav för personal i äldreomsorg.

Brommas pensionärsråds synpunkter och förslag

Pensionärsrådet har tagit del av utredningen och ställer sig positiva till att språkrav lyfts inom ramen för utredning. Rådet anser att språknivå B2 är en rimlig nivå och ställer sig positiva till svenskalyftet så att personalen kan kombinera språkstudier med arbete. En vidare översyn av vårdutbildningar i Komvux ställer sig rådet också positiva till.

Rådet ser en farhåga i att kommunerna inte kommer att mäkta med att utbilda personalen till efterfrågad språknivå och att personal som inte uppnår kravet anställs ändå. Rådet vill också peka på svårigheter för hemtjänstens medarbetare att delta i utbildningar på arbetstid utifrån att hemtjänstens intäkter är beroende av den tid som utförs hos kund.

Pensionärsrådet vill avslutningsvis framföra att utredningen är utmärkt och föredömlig.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari 2025 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Järva stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak bakom de förslag som Betänkandet Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78) innehåller.

Det finns dock svårigheter som behövs ta hänsyn till om krav ska införas för att arbetsgivaren bara får anställa den som har nivå av kunskaper motsvarande nivå B2 enligt Gers. Järva stadsdelsförvaltning har idag utmaningar med äldreomsorgens kompetensförsörjning och om kraven skulle införas ställs äldreomsorgen inför stora utmaningar i framtiden med personalkontinuiteten. Nivån på kunskaper i det svenska språket bör ej heller skiljas sig åt mellan undersköterskor och vårdbiträden. Detta då de i stort sett utför samma arbetsuppgifter hos omsorgstagarna och för medarbetaren är det ett ensamarbete ute hos omsorgstagaren. Insatserna hos en omsorgstagare bör ej

särskiljas om det rör sig om omvårdnadsinsatser eller serviceinsatser, en medarbetare ska kunna kommunicera oavsett insatsen.

Förvaltningen menar att ett utbildningsansvar inte kan vara oändligt i utbildningslängd för att uppnå nivå B2 utan anställningen bör på något sätt kunna villkoras. Idag ser förvaltningen en tendens i de utbildningssatsningar som görs att vissa medarbetare inte engagerar sig och tar eget ansvar att lära sig svenska språket.

Förvaltningen vill uppmärksamma regeringen på problematiken att det idag finns ett flertal undersköterskor med undermålig svenska. Denna problematik uppdagas tyvärr ofta efter anställningen. Tills dess att alla undersköterskor fått sin skyddade yrkestitel kommer detta problem att kvarstå.

Inom Järva stadsdelsområde arbetar enheterna inom äldreomsorgen redan med språkliftet för de medarbetare som behöver träna på sin yrkessvenska. Det finns även språkombud ute på enheterna som stöttar de som behöver stöd i det skrivna och talade ordet på svenska. Språkravet skulle dock behövas göras obligatoriskt för medarbetarna då förvaltningen ser att övervägande del av medarbetarna behöver delta i språkliftet. Detta gäller både i det talade språket när det gäller omvårdnads- och serviceinsatser hos omsorgstagaren såväl som det skriftliga vid upprättandet av genomförandeplaner och dokumentation. Språkutveckling skulle gynna medarbetaren, omsorgstagaren och arbetsgivaren på både kort och lång sikt.

All utbildning som sker av befintlig personal är kostnadsdrivande då all arbetstid behöver vikarietäckas. Särskilt avsatta medel för språksatsningar kommer att behövas under flera år framåt. Förvaltningens erfarenhet är att arbetsplatsförlagd språkundervisning i yrkessvenska är en framgångsfaktor jämförelsevis med till exempel digital svenskundervisning som ibland har erbjudits.

Brukarundersökningen som genomfördes under 2024 av Socialstyrelsen, Vad tycker de äldre om äldreomsorgen 2024, visar ändå på ett gott resultat när det gäller personal och språket bland de svarande. På frågan "Pratar och förstår hemtjänstpersonalen svenska tillräckligt bra för att ni ska förstå varandra?" visar resultatet sammantaget inom äldreomsorgen i Järva stadsdelsområde på 86,5 procent för verksamheter i egen regi. Inom nämndens egna hemtjänstverksamheter finns dock skillnader gällande brukarens uppfattning av personalens talade svenska vilka beaktas i fortsatta utbildningssatsningar.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänstutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skarpnäck stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari 2025 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar utredningens bild av problematiken kring bristande språkkunskaper inom äldreomsorgen och instämmer i att kunskapsnivån behöver öka. Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget att integrera språkutbildning i utbildningar inom omsorgen och till föreslagen kunskapsnivå.

Äldreomsorgen har och står fortsatt inför stora utmaningar när det gäller personal- och kompetensförsörjning, särskilt med en åldrande befolkning och en minskande arbetsför population. Behovet av personal inom äldreomsorgen ökar och rekryteringen av rätt kompetens är en svårighet.

Förvaltningen identifierar i samband med behov av språkutveckling, två centrala utmaningar: att fler måste vilja utbilda sig och arbeta inom äldreomsorgen och att de som redan är anställda behöver motiveras för att vilja vidareutvecklas och stanna kvar i yrket. Utbildningssatsningar är positiva men riskerar i nuläget också att leda till personalbrist under utbildningstiden. Att man inom verksamheterna ska bedöma personalens språkkunskaper och identifiera behov av språkutvecklande insatser ställer stora krav på organisation och ledning.

Pensionärsrådets synpunkter

Pensionärsrådet tycker att det är positivt med språkrav inom äldreomsorgen och att det finns en tydlig nivå på det språkrav som kommer att ställas för att stärka utvecklingen. Det är viktigt för att stärka trygghet och säkerhet för de äldre och för personalen. Pensionärsrådet är positiva till förslaget med svenskalyftet och statsbidrag.

Äldreomsorgen är redan hårt pressad och det är därför mycket viktigt att resurser och stöd tillförs långsiktigt. Invandringen har bidragit med viktig arbetskraft inom äldreomsorgen men kravet på utbildning i svenska språket måste förstärkas. Satsningar på äldreomsorgen måste göras och fler anställda behövs.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD) och Rosie Rothstein (L)

Vi välkomnar Utredningen om språkrav för personal i äldreomsorgen, som en mycket lovvärd ambition att förbättra språkkunskaperna inom äldreomsorgen. Stockholms stad kan och bör vara en föregångskommun som inte passivt väntar på nationella initiativ. Ett språktest är ett viktigt verktyg för att bedöma och höja nivån på svenskkunskaperna hos medarbetarna i stadens verksamheter. Stockholms äldreomsorg borde gå i bräsch för att införa ett sådant test.

Särskilt uttalande av Hugo Laigar (M)

Likt förvaltningen beskriver är det välkommet att krav görs genesamma och att de är samma för flera olika delar av de områden som berörs av socialtjänstlagen. Det är också på sin plats att lyfta fram det framgångsrika arbete som staden har bedrivit och bedrev under exempelvis förra mandatperioden där man får möjligheten att lära sig språket på jobbet.

Språk är som bekant en viktig nyckel för integration och ska inte underskattas, men det är också viktigt att erbjuda omsorg på flera olika språk. Där har Stockholm fina exempel från framförallt privata aktörer som bidrar till en mångfald av omsorg som staden erbjuder.

Det är också viktigt att se behovet av omsorg på olika språk då exempelvis demenssjukdomar kan leda till att modersmål är det språket man talar.

Särskilt uttalande av Malin Frick (C)

Språkraven inom äldreomsorgen har blivit allt viktigare och därför tillsatte regeringen 2023 utredningen Ett språkrav för språkutveckling. Utredningen har nu remitterats till bland annat Äldreförvaltningen.

Liksom förvaltningen ställer sig Centerpartiet positiv till utredningens förslag. Vi noterar också särskilt det som betänkandet nämner, nämligen flerspråkighet. Centerpartiet har tidigare betonat flerspråkigheten, inte minst när det gäller de stora invandrarspråken. Vi citerar liksom betänkandet I Språkrådets vägledning Flerspråkighet i arbete (Språkrådet 2021) där forskaren Gunilla Jansson som studerat flerspråkighet i äldreomsorgen intervjuas. Slutsatsen är att medarbetare med mer omfattande språkkunskaper är särskilt viktiga på ett boende. De kan utöver att hjälpa till med översättning också vara en länk till de boendes personliga historia och en brygga till övrig personal.

Vi vill särskilt betona hur viktig svenskan är i förhållande till de äldres behov och inom äldreomsorgen samt hur viktiga språkkunskaper är generellt. Men vi vill även betona att det handlar inte bara om svenska språket i hemtjänsten och på äldreboenden utan om förmågan att hantera kommunikationen med kollegor, med anhöriga och så vidare. Dessutom att kunna använda it-hjälpmedel (som appar i mobilen och instruktioner för dessa), att både kunna skriva och att läsa. Således, det handlar om att både kunna uttrycka sig och förstå, vilket dessutom har en säkerhets- och trygghetsaspekt.